

dixit, et in parabolis non oportet nimia in singulis verbis cura perangi. Sic unus Beatorum non invidet alteri, non murmurabit, ut operari illi Evangelici: omnes enim perfecte beati perfecte fruuntur et saliantur summo bono, perfecte DEUM amant et proximum, perfecte in voluntate DEI, qua statuta est inæqualis retributio pro inæqualitate meritorum, conquiescunt.

26. *Objc. II.* Beati videbunt DEUM, *sicuti est; ergo æqualiter.*

R. D. A. Sicuti est, hoc sensu, quod videant essentiam, attributa et personalitates C. A. Hoc sensu, quod videant omni claritate, qua videri potest, et quæ major ac major esse potest in infinitum N. A.

Inst. 1. Si unus esset altero beator, unus majori bono frueretur, quam alter: atqui hoc non, quia omnes fruuntur summo bono; ergo unus non est altero beator; ergo beati non sunt inæqualiter beati.

R. N. M. quia beatitudo adæquate non habetur a solo *objecto*, quod idem est quoad omnes beatos, sed ab actu possidendi *objectum*, qui cum possit esse perfectior intensius et quoad claritatem, nec non extensive quoad plures gradus cognoscibilitatis in attributis, unus altero poterit esse beator.

Inst. 2. Damnati quoad pœnam damni sunt æquales; ergo et Beati quoad præmium visionis, maxime cum teste S. AUG. unus rem unam non possit plus altero intelligere.

R. Tr. A. Quia juxta quosdam, damnati, qui gravius peccarunt, gravius etiam affligentur pœna damni. N. C. Quia pœna damni præcise consistit in privatione visionis, quæ privatio incapax intentionis est: visio autem tanquam positiva illius capax est. S. AUG. autem non negat *quod plus*, si appellet super modum intellectionis ejusque perfectionem, sed tantum si appellet super ipsam entitatem, quæ supponitur realiter et formaliter eadem ac indivisibilis.

Inst. 3. Sequeretur: 1º. eum, qui non videt clarissime DEUM, non *satiari*: quia superest aliquid illi appetendum. 2º. Eundem alteri posse *invidere* beatitudinem: atqui in utroque casu nequidem esset vere beatus; ergo.

R. N. *utramque Sequelam.* Nam 1. etiam juxta D. THOM. p. 1. q. 12. a. 6. *Ubi est major charitas, ibi est majus desiderium, et desiderium quodammodo facit desiderantem aptum et paratum ad susceptionem desiderati*; ergo cum in minus beato sit *minor charitas ac meritum*, etiam minus erit *desiderium et capacitas*, DEO fruendi perfectiore modo. Deinde, quia Beati plus diligunt DEUM, quam se, conformant se voluntati divinæ, qua statutum minoribus meritis visionem *minus* perfectam tribui. 2. S. AUG. L. 22. de Civ. c. 30. ita loquitur: *Id etiam beata illa civitas magnum in se bonum videbit, quod nulli superioris ullus inferior invidet, sicut nunc non invidet Archangelis Angeli cæteri; tamque nollet esse unusquisque, quod non accepit,.... quam nec in corpore vult oculus esse, qui est digitus.*

ARTICULUS III.

DE AFFECTIONIBUS BEATITUDINIS QUOAD PERFECTIONES.

An et quibus Scientiis, præter Visionem, illustretur Intellectus Beatorum?

27. *Nota.* Quæ præter DEUM a Beatis videntur, alia ordinem *naturæ* spectant, ut sunt creaturæ existentes, rerum naturalium causæ, species, vires, proprietates: alia dispositionem *gratiæ* attinent, nempe omnia fidei mysteria, quorum in hac vita non nisi obscura, ibidem clara erit notitia: alia quæ proprium cujusvis statum concernunt; sic beati Pontifices vident, quæ ad Ecclesiæ regimen; Reges, quæ ad regnorum statum pertinent etc. Communior TT. sententia asserit, creaturas a Beatis cognosci *in Verbo*, h. e. in essentia divina, cui per analogiam tribuitur nomen Verbi, eo quod sit manifestativa rerum a se distinctarum; et quidem formaliter, quod fit, quando eodem et indistincto actu, scil. per ipsam visionem beatificam DEI, cognoscuntur in essentia DEI, tanquam in motivo formali, et ut medio cognito, quod inducat in cognitionem creaturarum. Quod Beati etiam cognoscant necessitates et preces clientum suorum, negarunt JOVINIANUS ac VIGILANTIUS, et negant recentiores HERETICI quos inter CALVIN. L. 3. *Instit.* c. 20. §. 24. impie et scurriliter scripsit: *Quis eousque longas illis aures revelarit, quæ ad voces nostras porrigantur? oculos etiam tam perspicaces, qui necessitatibus nostris advigilent?* Sed unanimis est CATHOLICORUM contraria sententia.

28. *Dico I.* Beati cognoscunt multas creaturas et rerum eventus, non tamen omnes possibles, aut in certa temporis differentia existentes.

Prob. prim. part. Beati vivunt statum omnium bonorum aggregatione perfectum, et vident DEUM omnia scientem, seu pervium Divinitatis speculum, ut loquitur C. SENONENSE; ergo.

Prob. secund. part. Beati de facto ignorant ultimum diem, affirmante CHRISTO Matth. 24. 36. *De die autem illa et hora nemo scit etc.* Item Angeli beati non statim ac semper cognoverunt mysteriorum circumstantias, uti tempus Incarnationis, quod patet ex Ephes. 3. 8. et 10. Quin res possibles omnes cognosci a Beatis posse negant, qui statuunt Infinitum creatum actu implicare; ergo. Proin datur quidem in Beatis quædam ignorantia negativa, non privativa; nam carentia perfectionis debitæ non convenit statui beato: minus error, qui est malum intellectus.

29. *Dico II.* In Beatis datur Scientia infusa, quin et naturalis, seu acquisita.

Prob. prim. part. Scientia infusa tam habitualis, quam actualis nec involvit repugnantiam, nec difficultatem: ac præterea conveniens est perfectioni status beatifici, in quo maxime perficitur potentia etiam intellectiva. Habitualis videtur consistere in speciebus representantibus quidditatem et circumstantias rerum. Actualis fit per revelationem vel illuminationem, sive a DEO, sive a CHRISTO, sive ab aliis Beatis sanctioribus. Neque hæc scientia superflua est præsentem visione, cum ipsi SS. PP. duplicem in Angelis et Beatis cognitionem statuunt, *matutinam*, qua cognoscunt res creatas formaliter in Verbo,

et *vesperlinam*, qua cognoscunt easdem directe in propria sua specie et genere.

Prob. secund. part. Quia ad statum Beatorum pertinet, res naturales perfecte cognoscere; dicitur autem hæc scientia, 1°. *Naturalis*, quia hæc res non exigunt cognosci, neque etiam cognoscuntur per scientiam supernaturalem, nisi quatenus forte proximam quamdam cum supernaturalibus connexionem habent. 2°. *Acquisita*, tum quia hæc scientia quoad multa objecta potest a Beatis in vita labore et experientia esse acquisita, et manere in cælo: tum quia virtute naturali saltem simpliciter acquiri potest; unde licet a Deo Beatis infundatur, est nonnisi per accidens infusa.

30. *Dico III.* In Beatis non quidem Fides manet, sed tamen virtutes aliæ intellectuales et dona Spiritus S.

Prob. prim. part. Sicut actus, ita habitus Fidei est proprius *vite*, quapropter Apost. ait 1^a. Cor. 13. 40. et 12. *Cum venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est:..... Videmus nunc per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem etc.* Idem tenent unanimiter SS. PP. et TT. omnes ex hac ratione, quia fides nostra obscura est, et credimus, quod non videmus.

Prob. secund. part. Aliæ virtutes connectuntur cum charitate, et Beatorum actus saltem aliquos, aut alio modo exercere potest.

31. *Dico IV.* Beati in cælo cognoscunt necessitates et preces suorum clientium.

Prob. prim. part. Ex 2. Mach. 15. 42. etc. ubi JUDAS vidit ONIAM et JEREMIAM defunctos orare pro necessitate populi Judaici, quam proinde illi sciverunt. Apoc. 6. 10. Beati noverunt, impunitos esse sui persecutores; ergo et necessitatem suorum clientium agnoscunt.

Prob. secund. part. Ex Apoc. 5. 8., ubi preces sub metaphora odoramentorum Deo offerunt, et v. 14. ad has preces dicunt: *Amen*; quod utrumque sine habitu notitiæ facere non possent.

Conf. Utrumque ex eo, tum quod aliunde constet, Sanctos pro nobis intercedere: tum quod utrumque spectet ad statum beatificum, ubi constituti etiam sunt ad gubernandos et regendos fideles, ut docent BELLARM. et plures PP.

Si ais 1°. Scriptura variis in locis docet, solum DEUM nosse cogitationes cordium, inter quas referri debent preces in corde profusæ; 2°. sæpius etiam defunctis denegat notitiam eorum, quæ fiunt in terra; 3°. Job. 14. 21. *Sive nobiles fuerint filii ejus, sive ignobiles, non intelliget*; 4°. Isa. 63. 16. dicit Propheta JUDÆORUM nomine: ABRAHAM nescivit nos, et ISRAEL ignoravit nos; ergo.

R. ad 1. D. A. Solus DEUS cognoscit cogitationes et secreta cordium naturaliter, et virtute propria *C. A.* Solus DEUS cognoscit, ut non manifestet etiam Beatis, sicut hoc fecit quibusdam Sanctis in terra *N. A.*

R. ad 2. D. Denegat notitiam rerum terrestrium per media naturalia comparatam *C.* Notitiam per media supernaturalia, scil. illustrationem, revelationem divinam, aut visionem beatificam comparatam *N.*

R. 3. ad illud Jobi. Et ibi sermo est de Sanctis *N.* De reprobis *C.* GREG. I. 12. *Mor.* c. 14. in h. l. ait: *Qui intus omnipotentis Dei claritatem vident,*

nullo modo credendum est, quia foris sit aliquid, quod ignorent. Sed carnales quique, quia amorem præcipuum filiis impendunt, hoc eos beatus JOB nescire postmodum asserit, quod hic vehementer amaverunt: ut, sive nobiles, sive ignobiles sint filii, nesciant, quorum eos semper cura fatigabat.

R. 4. ad illud ISALE. D. cum S. HIER. Nescivit ABRAHAM cognitione approbationis, h. e., non cognoscit filios, quos a Deo suo intelligit non amari *C.* Nescivit cognitione notitiæ, quasi plane nihil de nobis sciret *N.* Eodem modo explicare etiam debent adversarii verba CHRISTI ad reprobos et Virgines fatuas; *Nunquam novi vos* Matth. 7. 23. etc.: *Nescio vos* Matth. 25. 12. Adde ex S. AUG., quod ABRAHAM, ISRAEL aliique PP. necdum beati erant, et hinc illis non debebatur notitiæ hæc ratione status, ratione cujus tamen Beati actiones ad se spectantes cognoscunt.

Si ais 2°. S. AUG. L. de cura pro mortuis c. 13. putabat, matrem suam esse beatam, et tamen probat, mortuos non scire, quid agant viventes, cum ea nunquam ad se consolandum veniret; et L. de vera Relig. c. 55. ait: *Quisquis Angelorum vel hominum diligit DEUM, certus sum, quod etiam me diligit: quisquis in illo manet, et potest humanas preces sentire, in illo me exaudit: sed his verbis videtur dubitare, utrum omnes Sancti possint humanas preces audire; ergo.*

R. ad 1. S. AUG. exemplo matris suæ tantum probare intendit, quod, quamvis sæpe cognoscant preces nostras, et nos adjuvent, tamen propterea non sciunt omnia nostra, neque intersint assidue rebus nostris, et quidem more humano nobiscum agendo et conversando.

R. ad 2. Dicit quidem S. AUG.; non omnem, qui in Deo manet, exaudire preces, sed non dicit, quod omnis, qui in Deo manet, jam sit beatus, cum, qui in terris manet in charitate, etiam in Deo manere dicitur 1^a. Joan. 4. 16.

Si ais 3°. S. GREG. NAZ. in fine Orat. in GORGON. ait: *Quod si quid eos quoque, qui tibi a nobis habentur, honores curas, atque hoc præmii sanctis animabus divinitus contingit, ut ista sentiant....* sed hæc locutio dubitare videtur, an Sancti sciunt preces; ergo.

R. N. min. τὸ quod... si quoque hic non est signum dubitantis, sed affirmantis, uti illud PAULI ad PHILEM. v. 17. Si habes me socium, suscipe illum. Sanctos videre, quid hic agatur, GREG. NAZ. passim affirmat, præsertim in Orat. in ATHAN.

§ II.

Quibus Virtutibus et Prærogativis, præter Charitatem, ornentur Voluntas Beatorum?

32. *Nota.* Utrum omnes habitus supernaturales et naturales virtutum, qui sunt in voluntate Viatorum, maneant in voluntate Beatorum? an Beati habeant complementum omnium desideriorum? quæ sint dotes et aureolæ Beatorum? triplex quæstio est, quæ concernit beatitudinem hominis accidentalem; de singulis pauca. Est autem *Dos* Beatorum, perpetuus animæ vel corporis ornatus, vitæ sufficiens, in æterna beatitudine jugiter perseverans vel in modum illius, quod sponsæ assignatur: cujus metaphoriæ fundamentum habetur 2^a. Cor. 11. 2. et Apoc. 21. 2. *Aureolæ* Beatorum quoad nomen dicuntur *coronæ*, quia dantur in præmium victoriæ, aureæ ob præ-

tium, minores respectu coronæ magnæ, sive beatitudinis et gloriæ essentialis; quoad rem sunt gaudium accidentale de singulari quadam victoria perceptum a Beatis, et in corpus speciali fulgore redundans.

33. *Dico I.* Omnes habitus virtutum, qui sunt in voluntate Viatorum, manent in voluntate Beatorum quoad entitatem et substantiam, licet non quoad omnes actus et habitudinem ad eos.

Prob. prim. part. Quia omnes virtutes respiciunt honestum ut sic, et afficiunt voluntatem ad tale bonum, ac de se augent virtutem recte operandi circa illud; ergo cum hoc ad perfectionem voluntatis spectet, neque etiam includat imperfectionem perfectioni beatitudinis repugnantem, statui Beatorum concedendum est.

Prob. secund. part. Quia omnis virtus, etiam *spes e. g. et penitentia*, inclinat voluntatem ad amandum bonum honestum, ut illud vel desideret voluntas, si eo adhuc careat, vel ut de illo gaudeat, si illud jam possideat; ergo omnis virtus potest habere actum, scil. amoris et gaudii, in Beatis.

Prob. tert. part. Quia aliqui actus virtutum includunt vel supponunt imperfectionem ex parte objecti, scil. absentiam alicujus boni, vel præsentiam alicujus mali; ergo virtutes non possunt haberi in Beatis quoad omnes earum actus, vel habitudinem ad illos.

34. *Dico II.* Beati habent complementum omnium suorum desideriorum, et quidem quoad objectum essentialiter beatificum semper formaliter: quoad objecta alia non quidem semper formaliter, sed radicaliter et fundamentaliter.

Prob. prim. part. Quia beatitudo habet rationem ultimi termini et perfectæ satietatis; ergo debet afferre complementum omnium desideriorum.

Prob. secund. part. Quia Beatus perfecte statim et perpetuo possidet tum intellectu, tum voluntate DEUM; ergo habet complementum desideriorum quoad objectum essentialiter beatificum.

Prob. tert. part. Quia beatis animabus ante resurrectionem corporum adhuc deest illa perfectio, quæ ex conjunctione ad corpus in illas redundabit; ergo non semper earum desiderium formaliter est completum quoad objecta accidentaliter beatifica.

Prob. quart. part. Partim quia certi sunt, tempore a providentia DEI prædefinito, objecta illa accidentaliter beatifica sibi obventura: partim quia Beatorum desiderium de his objectis tantum est efficax et absolutum respective ad tempus et modum, quo ipsis DEUS ea est concessurus, cum eorum desideria sint juxta mensuram voluntatis divinæ, et illi subordinata. Desideria Beatorum de rebus, quæ nunquam fient, v. g. de salute amici, qui non salvabitur, non sunt absoluta et efficacia, sed simplices quidam affectus DEI voluntati ac providentiæ subordinati, quam magis cupiunt in omnibus impleri.

35. *Dico III.* Dotes animæ beati sunt tres, Visio, Comprehensio, Delectatio.

Visio hæc non est formalis beatitudo, sed terminus fidei satians beatum ex hoc, quod jam *clare* videat ea, quæ in via cognovit obscure per fidem. *Comprehensio* non est cognitio DEI adæquata, sed terminus spei, satians beatum ex eo, quod bonum desideratum jam teneat juxta illud APOST.: *sic currite,*

ut comprehendatis 1^a. Cor. 9. 24. *Delectatio* est terminus amoris, satians beatum ex eo, quod summo bono, ad quod in via tendebat, jam uniat, et in illo conquiescat.

Prob. Quia hæc correspondent tribus virtutibus Theologicis, et pertinent ad triplicem primariam circa DEUM operationem.

36. *Dico IV.* Dotes corporis beati sunt quatuor, Impassibilitas, Subtilitas, Agilitas et Claritas.

Prob. Ex unanimi omnium consensu, et ex 1^a. Cor. 15. 42. intelligitur autem per *Impassibilitatem* non incapacitas sensationis aut receptionis etiam convenientis et perfectivæ, sed dispositiva resistentia cuilibet contrario: per *Subtilitatem* vis penetrandi, sive jus, quo DEUS tenetur ad libitum beati efficere illam penetrationem, quamvis ejus corpus maneat quantitativum cum debito partium situ et extensione ad locum sibi convenientem: per *Agilitatem* virtus facillime et celerrime movendi corpora de loco in locum: per *Clarityatem* eximia lux et splendor cum diaphaneitate, cum proprio tamen colore consistens, et pro libitu beati resplendens vel obiectus.

37. *Dico V.* Aureola assignatur triplex, sicut triplex est hostis. 1^a. est MARTYRUM qui mundum, h. e. tyrannos vicerunt contemptu mortis, quæ est malum maximum, quod homines inferre possunt; de his Apoc. 7. 9. dicitur: *Amicti stolis albis, et palmæ in manibus eorum.* 2^a. est VIRGINUM, qui et quæ carnis oblectationes vicerunt, integra corporis et animi puritate servata; de his Apoc. 14. 3. et 4. *Cantabant quasi canticum novum, et nemo poterat dicere canticum, nisi etc.. Hi sequuntur Agnum.* 3^a. est DOCTORUM, qui fidei et morum dogmata tradendo, prædicando, salutariter monendo etc. diabolum expulerunt ex hominum cordibus, tanquam affectato suo regno; de his Dan. 12. 3. *Qui ad justitiam erudiunt multos, fulgebunt quasi stellæ in perpetuas æternitates.*

ARTICULUS IV.

DE AFFECTIONIBUS BEATITUDINIS QUOAD TEMPUS.

§ I.

An Beatitudinem antecedit Regnum CHILIASTARUM.

38. *Nota 1.* CHILIASTÆ docuerunt, justos post generalem resurrectionem cum CHRISTO regnuros in terris per mille annos, priusquam ad visionem DEI in celo recipiantur. Duplex erat MILLENARIORUM classis: 1^a. eorum, qui prope HIEROSOLYMAM cum religione Judæorum magnificentius restauratam Beatos omnibus epularum, nuptiarum et libidinum voluptatibus fruituros per mille annos dicebant; horum auctor erat CERINTHUS SIMONIS MAGI discipulus, qui legis etiam Mosaicæ ceremonias, sacrificia et præcepta restituenda esse asserebat: asseclas habuit MARCIONITAS et APOLLINARISTAS. 2^a. classis est eorum, qui dixerunt, delicias, quibus Beati essent fruituri per mille annos, vel esse innoxias et concessas, vel spirituales duntaxat; horum auctor fuit Sec. II. PAPIAS *Episc. Hierapol.* discipulus JOANNIS Presbyteri Ephesini, quem